

**SAHİBİ VE YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ :**

**TÜRKİYE İSLAM ENSTİTÜLERİ
TALEBE FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN**

Cahid BALTACI

İDARE MÜDÜRÜ :

İSMAİL L. ÇAKAN

BU SAYIDA

SELÂM (KURBAN)	İSLÂM MEDENİYETİ
ALLAHA İMAN	Ebul-A'lâ EL MEVDÜDİ Ter.: Mehmet AYDIN
GURBETTE BAYRAM (Şiir) ...	Rekin ERTEM
KURBAN VE BAYRAM	İ. Necmeddin NURSACAN
TASAVVUF	Asis. Selçuk ERAYDIN
HZ. PEYGAMBERİN (Şiir) ...	Muhsin İlyas SUBAŞI
EBÛ BEKR EL-KETTÂNÎ ...	Dr. A. Subhi FURAT
TEVFİK FİKRETE REDDİYE (Şiir)	Ahmet AVNİ
DÖNÜŞ	İsmail L. ÇAKAN
ALTIN VE GÜMÜŞ FİATLARI KARŞISINDA, ZEKÂT, SADAKA-İ FITR VE KURBAN'IN EDASI	Ali ŞAFAK
TARİH HASRETİ (Şiir)	Adnan GİZ
İSLÂM MEDENİYETİ	Sırrı ÜÇER
TEHLİL (Şiir)	İsmail SAFA
İSLÂM DİNİ VE İSLÂM ÂLEMİ	Veli ERTAN
ALLAHA İNANANLARLA İNANMAYANLAR ARASINDAKİ FARK	Sabri AKDENİZ
AKADEMİK HÜRRİYET	Nahit DİNÇER
BURSA'DA MÂNÂ (Şiir) ...	Arif EMRE
KIZ MI, OĞLAN MI?	Dr. Asaf ATASEVEN
KAB B' ZÜHEYR	Süleyman TÛLÛCÛ
İSLÂMÎ TÜRK KÜLTÜRÜ VE BUGÜNKÜ NESİL	Necati BİRİNCİ
DİYANET VE DİN EĞİTİMİ MENSUPLARI TÜKETİM KOOPERATİFİ	Sefer DÖNMEZ
SUALLERE CEVAPLAR	Gazi MERT
AYYAR HAMZA	Hilmi KURTULUŞ
HABERLER	İSLÂM MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/1
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme Ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K: 1315

S İ R K E C İ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara : T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: **Mehmet KARAMAN**
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : **İ. N. NURSAÇAN**
Konya : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Ahmet FİDAN**
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Orhan ÇETİN**
Dış Münasebetler : **Mahmut ÖZTÜRK**

TEKNİK KADRO

Sekreter : **Erdoğan ATAĞ** Ressam : **Gürbüz AZAK**
Dizgi ve Baskı : AHMET SAİT MATBAASI — İSTANBUL
Yıl : 1. Sayı : 8
Basıldığı Tarih : 9 Mart 1968

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 30. TL.

Altı Aylık : 6 sayı, 15. TL.

Öğrencilere % 20 Tenzilât yapılır.
Yabancı Memleketlere İki katı.

Bir sayısı : 250 Kuruş.

İLÂN TARİFESİ

Dış Kap. : 2 renk 2.500 TL.
Tek renk 2.000 TL.

İç Kapak : 2 renk 1.500 TL.
Tek renk 1.000 TL.

Renkli ilân sahifesi :

Tamamı : 1.200 TL.

1/2 : 750 TL.

1/4 : 400 TL.

1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınamaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

Tasavvuf

TASAVVUF

Hazırlayan :

Selçuk ERAYDIN

(İst. Yük. İslâm Enstitüsü
Tasavvuf Tarihi Asistanı)

İDÂYETTE tasavvuf sôfi bican olmağa derler
Nihâyette, gönül tahtında sultân olmağa derler (1)
Tarikatte, ibarettir tasavvuf mahv-ı sûretten
Hakikatte, sarây-ı sırda mihmân olmağa derler (2)
Bu âb u kil libâsından tasavvuf âri olmaktadır
Tasavvuf, cism-i sâfi, nûr-i yezdân olmağa derler (3)
Tasavvuf, lem'a-yı envâr-ı mutlakdan uyarmaktır
Tasavvuf, âteş-i aşk ile sûzân olmağa derler (4)
Tasavvufta şerâid nâme-i hestîyi dürmektir
Tasavvuf, ehl-i şer' ü ehl-i imân olmağa derler (5)
Tasavvuf ârif olmaktadır hakîmen âdetullâha
Tasavvuf, cümle ehl-i derde, dermân olmağa derler (6)

Tasavvuf, ten tılısmın ism miftâhıyla açmaktadır
Tasavvuf, bu imâret külli vîrân olmağa derler (7)
Tasavvuf sôfi kâli hâle tebdil eylemektir bil
Dahi her söz ki söyler, âb-ı hayvân olmağa derler (8)
Tasavvuf, ilm-i ta'birât u te'vilâtı bilmektir
Tasavvuf cân evinde sırr-ı sübhân olmağa derler (9)
Tasavvuf, hayret-i kübrâda mest ü vâlih olmaktadır
Tasavvuf Hakkın esrarında hayrân olmağa derler (10)
Tasavvuf kalb evinden mâsivallahı gidermektedir
Tasavvuf kalb-i mü'min, arş-ı Rahmân olmağa derler (11)
Tasavvuf, her nefeste şarka vü garba erişmektir
Tasavvuf, bu kamu halka nıgehbân olmağa derler (12)
Tasavvuf, cümle zerrât-ı cihanda hakkı görmektir
Tasavvuf gün gibi kevnê nûmayân olmağa derler (13)
Tasavvuf anlamaktır yetmiş iki milletin dilin
Tasavvuf âlem-i akla Süleymân olmağa derler (14)
Tasavvuf, urvet-i vüskâ yükün can ile çekmektir
Tasavvuf mazhar-ı âyât-ı gufrân olmağa derler (15)
Tasavvuf ism-i âzamla tasarrufdur bütün kevnê
Tasavvuf, câmi-i ahkâm-ı Kur'an olmağa derler (16)
Tasavvuf, her nazarda zât-ı Hakka nâzır olmaktadır
Tasavvuf, sôfiye her müşkil asân olmağa derler (17)
Tasavvuf, ilm-i Hakka şinesini mahrem etmektir
Tasavvuf, sôfi bir katreyken ummân olmağa derler (18)
Tasavvuf, küllü yakmaktadır vücûdun nûr-i lâ ile
Tasavvuf, nûr-ı illâ ile insân olmağa derler (19)
Tasavvuf, on sekiz bin âleme dopdolu olmaktadır
Tasavvuf, nühfelek emrine fermân olmağa derler (20)
Tasavvuf, «kul kefâbillah» ile dâvet düdür halkı
Tasavvuf, «ircî» lâfzıyla mestân olmağa derler (21)
Tasavvuf, günde bin kerre ölüp yine dirilmektir
Tasavvuf, cümle âlem cisminde cân olmağa derler (22)
Tasavvuf, zât-ı insan, zât-ı Hak'da fânî olmaktadır
Tasavvuf, «kurbu ev ednâ»da pinhân olmağa derler (23)
Tasavvuf, cânı cânâna verip âzâde olmaktadır
Tasavvuf, can-ı cânân, cân-ı cânân olmağa derler (24)
Tasavvuf, sende olmaktadır hakikat hak ey İbrahim
Tasavvuf, şer'-i Ahmed dilde bürhân olmağa derler (25)

Aksaray Olanlar tekkesi şeyhi
İBRAHİM EFENDİ (V. H. 1066)

(1) Tasavvuf mesleğine intisab etmek isteyen talib, kendini yok farz edecektir. Bir an için dahi kendisinde varlık görmeyecek, sadece Cenab-ı Hakk'ın tecellilerini temaşa edecektir.

Bu minval üzere hareket eden insan indallah makbul olduğu gibi, indennas da makbul bir hüviyete bürünmüş olur.

(2) Tarikatte tasavvuf, mevcûdâtı bilkuvve yok farzetmekten ibarettir. Nitekim Molla Cami'in: beyti de buna işaretir.

كل ما في المكون وهم اوحيا ل - او عكس في

(1) المر ايا واطلال

Hakikatte ise, esrâr-ı kevnemâniyle vukûf kesbetmektir.

(3) Tasavvuf, madde ile meşgul olmaktan ziyâde, ruh ve manâ ile meşgul olmaktır, yani bedeni düşünmeyip, ruh ile hemhâl olmaktır.

Tasavvuf, tertemiz bir cisme sahib olmak, Hakk'ın nûruna mazhar olmaktır.

اقبل على النفس واستكمل فضائلها فأبالتفس

(2) لا بالجلم انسان

(4) Tasavvuf, Hakk'ın nur'larının gönülde bir ışık yakabilmektir. Tasavvuf, aşk-ı hakiki âteşiyle yanıp, tutuşmaktadır.

(5) Tasavvufta şart, varlık kitabını yok farzetmektir.

Tasavvuf hem şeriat, hem de manâ ehli olmağa derler. Zira bu mesleğe intisab etmiş bir kimse dinî hükümleri bileceği gibi, tahkiki bir imâna da sahib bulunacaktır. Nitekim ecille-i mütesavvifin aynı zamanda büyük âlim idiler.

(6) Tasavvuf, kevânin-i ilâhiyenin hikmet-i teşriini bilerek vâkif olmaktır.

Tasavvuf, ihtiyaç sahiblerini araştırıp bulmak, onlara yardım etmek, işlerini kolaylaştırmak, dertlerine derman olmaktır.

(7) Her büyü tilsımı bir dua ile açıldığı gibi, ten tilsımı da ism-i celâl ile açılır. Varlık esmâ-i hüsnanın hangi tecellisine mazhar ise o yoldan işe girişmek iktiza eder. Bir kısım tasavvuf erbâbı bu isimden «İsm-i A'zam'ın maksûd olduğuna kâildirler.

Tasavvuf, bu kâinatı tamamen yok farzetmek, her zerrede Cenab-ı Hakk'ın kudretinin tecellisini temaşa etmektir.

(8) Sôfiyye, ilmiyle âmil bir kimse olması iktiza eder. Söz başka, hal başkadır, iş hâl ile mümkün

Âyinesi işdir kişinin lâfa bakılmaz, Şansın görünür rütbe-i aklı eserinde — Ziya Paşa —

Sôfinin söylediği her sözde bir hikmet gizlidir, onun söylediği her söz âb-ı hayat gibi müessirdir, yani insanlara rûh verir.

(9) Tasavvuf, tefsir ilmine tam bir vukûf kesbetmek, tâbirât ve tevilât ilmini bilmektir.

Tasavvuf, Allah'ın kudretini, celâl-i azametini idrak etmek, hakâik-i ilâhiyyeyi anlamaktır. Zira sôfinin kalbi her temâşada Hakk'ın tecelliyâtını görür.

(10) Tasavvuf, Hakk'ın sırlarına vukûf ile kendinden geçmek, kâinatın her zerresinde O'nun kudretini görmek, şu kesret-i nâmütenâhiye bakarak, hayretler içersinde kalmaktır.

(11) İnsanların kalblerinde zaman zaman beliren mecâzi aşk, Hakk'ın kudretini düşünerek ortaya çıkarsa doğru olabilir.

Tasavvuf mü'minin kalbi, Hakk'ın da tecelligâhı olmaktır.

كعبه بنياد حليل آزرست - دل نظرگاه

(3) حليل اكبراست

(12) Tasavvuf, sağda solda, uzakta yakında ne kadar ihtiyaç sahibi varsa onların imdadına koşmak, herkesle yakından ilgilenmek, herkesin hâlini anlamaktır. Zira her fert başka bir âlem, başka bir varlıktır.

«Her kesin bir revîşi, her revîşin bir kesi var.»

(13) Tasavvuf, kâinatın her zerresinde Cenab-ı Hakk'ın kudretinin tecellilerini görmektir.

Sôfi, güneş gibidir, herkes onun irfanından istifade ve istifaze eder.

(14) Nasıl ki Hz. Süleyman kuş diline varıncaya kadar her konuşulan dilden haberdar olduysa,

Tasavvuf, herkesin hâlini, sözünü anlayabilmek, ferasetli olmaktır.

(15) Tasavvuf, içten inanmak ve o imânı ölünceye kadar muhafaza etmektir.

Tasavvuf, gufrân âyetlerine mazhar olmaktır ki bu da ancak âmâl-i sâliha ile mümkün olur.

(16) Tasavvuf, bütün cihâna ism-i A'zamla tasarruf etmektir (4).

Tasavvuf, Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını amelen tatbik etmek, emir ve yasakları bihakkın yerine getirmek ve meâni-i Kur'an'a vâkif olmaktır.

(17) Burada zât-ı Hak'dan mak-sat, hüviyyet-i ilâhiyyedir. O esmâ ve sıfât ile tecelli etmiştir, her nazarda bunları temâşa etmektir.

diye bir şey yoktur. Zira sôfiye göre her şey ancak vakti gelince olur. O her şeyi ilâhi bir sebebe bağlar, her müşkili zor görmez, asân görür ve her zaman huzûr içersinde bulunur.

«Oldu olacak olmayacak, olmadı asla
Âlemde niçin boş yere sa'yu hazer ettim.»

(18) Tasavvuf, maarif-i ilâhiyye-yi kalbini mahzen yapmak, yani kendini toplamaktır, ilm-i ledünnü, zâhir ve bâtını bilmek, bu suretle başkalarına faydalı olmaktır.

Sôfinin dergâhı öyle bir dergâhdır ki, buraya saman çöpü gibi giren dağ gibi büyür, dağ gibi gurur ve azamete giren de saman çöpü gibi küçülür.

(19) Tasavvuf, mevcudâtı yok farzetmek, onu «lâ» nûru ile yakmaktır. Zira «lâ» masivallahı kaldırmır, o nûr-i mübeşşirdir. İnsan ancak «İllallah» dedikten sonra kemâl sahibi olabilir.

«Lâ ile nefy-i vücûd etse eğer bir münkir,
Yine Mevlâya döner, kurtulamaz «illâ» dan.»

— Ö. Ferid Kam —

(20) On sekiz bin âlem, kâinat-tır. Tasavvuf, kâinattan haberdar olmak, eşyanın hakikatının künhüne vâkif olmaktır.

Dünyada ne varsa hepsi İlahî kânuna bağlıdır, her şey Allah'ın sünnetiyle hareket eder, Cenab-ı Hakk'ın kânunu deşizmez (5).

(21) Tasavvuf, «kul kefâ billah» ile Hakk'a davet etmek ve şirk-i ha-

(*) Muhterem hocamız Mahir İZ beyin Yüksek İslâm Enstitüsü Tasavvuf Tarihi ders takrirlerinden bilistifade hazırlanmıştır.

(1) Kainatta mevcut olan her şey vehim ve hayâlden, yahut aynalardaki akislerden veya gölgelerden ibarettir.

(2) Sen nefsinde tevaccüh et, yalnız cisminle meşgul olma. Çünkü sen nefsinle, yani rûhunla insanısın.

(3) Kâ'be-i şerifi Hz. İbrahim (Halilullah) emr-i Hak'la inşa etmiştir, O'nun eseridir. Halbuki gönül Cenab-ı Hakk'ın daima taht-ı murakabesindedir.

(4) İsm-i A'zamın bilinmediği, bunu bilip Allah'ın izniyle tasarruf etmek icabettiği söylenir. Bu kelime sôfiyye ve ülemâ arasında pek çok dedikoduya sebebiyet vermiştir.

(5) ...O halde Allah'ın sünnetine bir tebdil bulamazsın, Allah'ın sünnetine bir tahvil de bulamazsın (Fâtır sû-

fiden kurtulmaktır. (Burada mâsi-
vadan tecerrüd kastediliyor)

Huzûr-ı İlahîye geldikte her şeyi
bir kenara atmak, sadece onun ni-
metlerini düşünmektir.

Tasavvuf, «İrcîî» emrinin zevkiy-
le kendinden geçmektir.

«Hayât-ı cavidânı şeyh-i kâmildeñ
suâl ettim,
Ölümden evvel ölmektir deyince
intikâl ettim.»

(22) Tasavvuf, günde bin kere,
insanı kaplayan zevâhirden kurtul-
mak ve Hakk'a yönelmek, her an
hayy ism-i celâlinin mazharı olabil-
mektir. Çünkü, «tasavvuf, Hakk'ın
seni senin ile imâtesi ve kendisiyle
ihyâsıdır.»

Tasavvuf, herkesin imdadına koş-
mak, ihtiyaç sahibi olanların derdi-
ne dermân olmaktır. Her ne ki senin
yardımına ihtiyaç gösteriyor, sen se-
bebsin, koşacaksın.

(23) Burada «zât-ı Hak» sözü
mecazidir.

«Rücûm Hakkadır Memdûh.
Gelir haydan, gider hûya»

— Memduh Paşa —

-Zât-ı insandan murad rûhdur. O
ruh Rabbin emridir. İnsanın fenâ
bulması emr-i ruh ilemdir. «Kurbu ev
ednâ» Hz. Muhammed (S.A.V.) in
vârisi olmaktır, o da ilimle müm-
kündür :

(6) العلماء و رثة الانبياء

(24) Tasavvuf, cânı sevgiliye ve-
rip kurtulmaktır.

«Cânı canân dilemiş, vermemek
olmaz ey dil
Ne niza eyleyelim ol ne senindir
ne benim.»

Tasavvuf, sevgilinin canı olmak,
sevgiliye ulaşabilmektir. Buna ta-
savvufta «fenâ fillah» derler.

(25) Tasavvuf, takva ve rıza mer-
tebesine ulaşmaktır. O da Hakk'ı
tanımak, O'nun peşinden gitmekle
mümkündür.

Tasavvuf gönülde şer'-i Ahmed'i
delil olarak kullanmaktır.

HZ. PEYGAMBERİN

Yüzü nur, gölgesi nur,
Hayatı ve dini nur,
Yattığı Makberi nur,
Hz. Peygamberin...

Bütün yüzler solacak,
Mahşer yeri dolacak,
Şefaati olacak,
Hz. Peygamberin...

Koşan gider izinden,
İlham alır sözünden,
Şefkat akar yüzünden
Hz. Peygamberin...

MUHSİN İLYAS SUBAŞI

(6) Ülemâ ve ürefâ enbiyânın vâri-
sidir. — Hadis-i şerif —